

Az olvasmánytárgyaláshoz szükséges tudnivalók. A nagy besenyő vezérnek, Thonuzóbának fiát, Alpárt, kereszténynek és papnak nevelték, de a boldogtalan ifju nem tudta feledni a pusztát, melynek népe várta az ő visszatértét. Az egész ország forrongott az új tanoktól (kereszténység), melyeket István király terjesztett el az országban, s a különböző törzsek, amelyek még a pogánysághoz szitottak, izzóan gyűlöltek az új vallást hirdető *idegeneket*. Legszilajabban a besenyők viselkedtek. Vezérük egy asszony volt, Seruzád, aki gunyt üzött a kereszt védelmezőiből. A szelidlelkű Gellért püspök Alpárt — papi nevén Márton kanonokot — küldte ki e vad nép megfékezésére és megtérítésére. Alpárt népe nagy lelkesedéssel fogadta s az ifju lelkében is felébredt a szabadság után való leküzdhetetlen vágy. Megalázta ugyan a »pusztai asszonyt«, Seruzádot, összetörte a pogányok bálványait is, berkeiket is felgyújtotta mind, de már tudta előre, hogy nem bír megmaradni az igaz hit védelmezésében.

Történelmi háttér: Az új és régi vallás között kitört az elkerülhetetlennek látszó harc. Péter király ellen pártot ütöttek a magyarok s a Lengyelországba menekült hercegeket hívták haza (Endre, Béla s Levente). Az idegenek és szerzetesek rémülten menekültek az egyre szaporodó lázadók elől. Az országot a német császár hübéreinek ajánló Pétert Vata vezér kiszalasztotta, a templomokat, klastromokat felgyújtották, a férfiakat kegyetlenül üldözték s ennek az üldözésnek egyik vezetője Alpár volt, aki besenyői élén aratta diadalait. Mégsem ért el sikert. Endre herceg ugyanis, amikor királlyá koronáztatta magát, a keresztények mellé szegődött és gyilkos támadásokkal tizedelte a pogányokat, akik Gellért mártíróságán s az ennek nyomában történt csodákon megdöbbenve, egyre jobban elcsüggedtek. Így ért véget az utolsó pogány lázadás.

Ez a föld..

*Ez az ország az én hazám,
Szeretem is hön, igazán;
Szeretem minden rög földjét,
A bánatát, az örömét.*

*Hej, pedig most több a bánat!
A magyar szem mást se láthat.
Bizony, szegény Magyarország,
Rád szakadt a szomorúság.*

*Ezeréves földed oda:
A magyarnak bús kaloda,
tótnak, szerbnek és oláhnak
gaz hadai úgy cibálnak!*

*Kincses Erdély, drága Bánát,
Felvidékünk, jaj, mi vár rád?
Nem hallhatunk Rólatok jót:
Feleditek a magyar szót.*

*De nem, azt mi nem engedjük,
Ha megnövünk, megyünk együtt,
kiverjük a bitang hordát,
s ismét nagy lesz Magyarország!*